

DNI PAMIĘCI

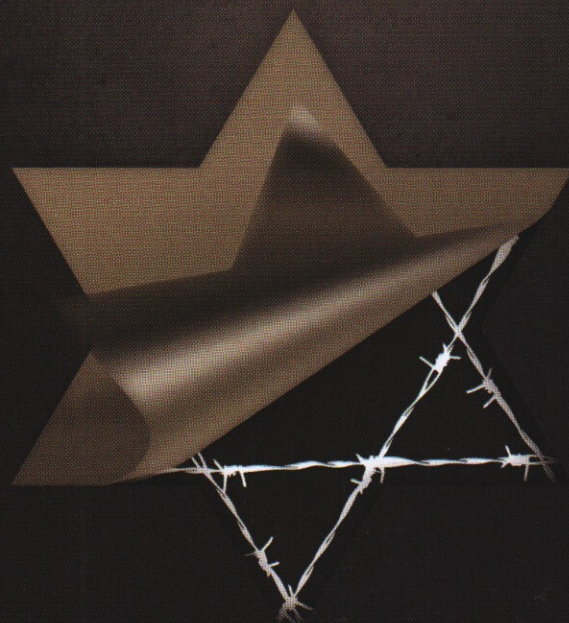
**Łódzkie Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci
o Ofiarach Holokaustu**

Pod Patronatem Honorowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy

Zane Zalis - I believe.

A Holocaust oratorio for today

Na solistów, chór, chór dziecięcy i orkiestrę

„I Believe” to dzieło koncertowe o Holokauście. Przy użyciu środków muzyki i słowa, przedstawiona jest opowieść o nienawiści, przetrwaniu oraz nadziei z perspektywy ofiar i sprawców. Jest to jednolite dzieło na dużą skalę składające się z 12 rozdziałów, skomponowane na orkiestrę symfoniczną, duży chór mieszany, chór dziecięcy, zespoły wokalne, solistów i narratora. Na formę artystyczną utworu wpływ miał szereg źródeł – wszystkie one pomagają uchwycić istotę opowieści, która musi zostać opowiedziana, w służbie kształtowania świadomości,

zrozumienia i pokoju. Holokaust obejmuje jednocześnie najbardziej zdeprawowane i najbardziej wysublimowane z ludzkich zachowań; jest skomplikowany i prosty; uniwersalny i partykularny. Nie może zostać zapomniany ani też jego znaczenie rozwodnione w jakikolwiek sposób. Holokaust jest wymownym komentarzem na temat ludzkości dokonanym przez tę samą ludzkość, a więc ważne i konieczne jest, aby udostępnić tę ludzką historię rozpaczyć i nadziei w naszych społecznościach, a zwłaszcza naszej młodzieży.

Polska premiera

Zane Zalis - I believe.

A Holocaust oratorio for today

na solistów, chór, chór dziecięcy i orkiestrę

Kelsey Cowie - sopran

Jean-Pierre Ouellet - tenor

Marko Zeiler - tenor

Andrzej Ferenc - narrator

Solitude-Chor Stuttgart

Chór dziecięcy

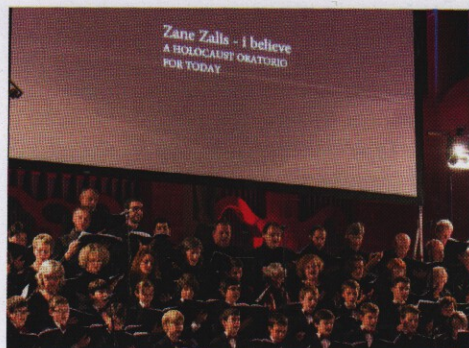
Teatru Wielkiego w Łodzi

Orkiestra Teatru Wielkiego w Łodzi

Klaus Breuninger - dyrygent

-
- I. Początek
 - II. Dlaczego?
 - III. Niechciani
 - IV. Dzieci
 - V. On powiedział
 - VI. Dyrektywa
 - VII. Numery
 - VIII. Mam imię
 - IX. Marsz śmierci
 - X. Wolność
 - XI. Co teraz?
 - XII. Będę o Tobie pamiętać/ Finał

Zane Zalis I believe. A Holocaust oratorio for today

Rozdział 1 - Początek

Czas mija, katastrofy zdarzają się i świat się zmienia, od wojny do pokoju, od pokoju do wojny, ale zarówno w czasach wojny jak i pokoju żyje pradawna nienawiść. W latach 1933-1945 taka głęboka nienawiść do jednej grupy ludzi nie jest już praktykowana w ukryciu, ale wyraża się otwarcie, stanowczo i bezpośrednio względem tych, którzy rzekomo ponoszą winę za nieszczęścia i cierpienia innego narodu i jego obywateli. Nienawiść ostatecznie wyraziła się w Holokaucie a Noc Kryształowa była preludium tego obrazu moralnego bankructwa.

Rozdział 2 - Dlaczego?

Wątpliwe jest, czy kiedykolwiek będziemy w stanie zrozumieć wściekłą i gwałtowną naturę skrajnego rasizmu. Niemniej jednak możemy realizować marzenie o pokoju, z którym związana jest nadzieja na zrozumienie i rozwój.

Rozdział 3 - Niechciani

Statek St. Louis wypłynął z Hamburga w dniu 13 maja 1939 roku z 937 mężczyznami, kobietami i dziećmi na pokładzie. Każdy z pasażerów miał swoje własne powody, dla których chce przepłynąć Atlantyk i dotrzeć na Kubę, ale wszyscy mieli nadzieję na życie w pokoju. Jednak nie było im to dane, gdyż chciwość, oszustwo, rasizm i gra polityczna uniemożliwiły osiągnięcie oczekiwanego rezultatu. St. Louis nie miał pozwolenia na zacumowanie i jego pasażerowie zostali zmuszeni do czekania w wielkim niepokoju, podczas gdy negocjacje odnośnie alternatywnych portów przeznaczenia trwały w nieskończoność. Pomimo

wysiłków, w końcu statek i jego niechciani pasażerowie musieli wrócić do Europy, w pełni zdając sobie sprawę, co ich czeka.

Rozdział 4 - Dzieci

Celowa przemoc wobec dziecka naturalnie spotyka się z instynktowną, zdecydowaną, negatywną reakcją większości ludzi. Dlatego działanie z premedytacją mające na celu wyniszczenie około 1,5 miliona dzieci w czasie Zagłady wyjątkowo wyraźnie ukazuje jeden z najbardziej nikczemnych i ohydnych czynów w historii ludzkości. Życie dzieci powinno być pełne miłości, śmiechu i nauki, zamiast być wypełnione gwałtowną nienawiścią i wstrętną przemocą. W istocie chodzi tu o niewinne dzieci, za które z głębokim smutkiem wszyscy pytamy, dlaczego?

Rozdział 5 - On powiedział!

On to Adolf Hitler a jego zachowanie i słowa zarówno przerażały jak i napędzały wyobraźnię milionów ludzi. Jego słowa raniły rozum i odzierają ze współczucia, aż ciało stawało się nie do poznania. Dziś nazywamy to Holokaustem.

Rozdział 6 - Dyrektywa

W dniu 20 stycznia 1942 roku, piętnastu wysokiej rangi urzędników i oficerów wyższego szczebla zebrało się na naradę wielkiej wagi. Spotkali się w pięknej willi nad jeziorem Wannsee na przedmieściach Berlina. W tej sielankowej scenerii omówili „Ostateczne rozwiązanie” kwestii żydowskiej; plan deportacji, zniewolenia pracą i wyniszczenia całego narodu. Spotkanie miało na celu konsolidację i koordynację

wspomnianego planu z punktu widzenia państwa, a przez to jego usankcjonowanie. Obecni byli: Sekretarz Stanu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Rzeszy dr Stuckart, Sekretarz Stanu Pełnomocnik Planu Czteroletniego Neumann, Sekretarz Stanu Ministerstwa Sprawiedliwości Rzeszy dr Freisler, Sekretarz Stanu Biura instytucji rządowych i samorządowych dr Bühler. Reinhard Heydrich, zastępca dowódcy SS, zwołał to spotkanie.

Rozdział 7 - Numery **Rozdział 8 - Mam imię**

Kiedy się rodzimy, nadawane jest nam imię, z którym idziemy przez życie. Nasza tożsamość jako człowieka jest na zawsze związana z naszym imieniem. Usunięcie imienia i zastąpienie go numerem zamienia nas w obiekty, stajemy się niczym innym jak wpisem w rejestrze. A kiedy numer nie jest już potrzebny, łatwo się go pozbyć; o ile łatwiej jest wymazać numer niż wymazać imię. Kiedy w oczach tych, którzy liczą cyfry i numery, znaczysz mniej niż istota ludzka, eksterminacja nie jest skomplikowaną kwestią moralną. Jednak dusza ludzka jest silna i odporna i to, co być może powierzchownie wygląda na wymazane, wewnątrz nadal żyje.

Nasze imiona nie tylko stale brzmią w naszych uszach, ale są one na zawsze wygrawerowane w naszych duszach; co jest wielkim darem, który pielęgnujemy i strzeżemy z miłością. Podczas Zagłady milionom Żydów i osobom innych narodowości usunięto imiona i zastąpiono je numerami. Spotkał ich okrutny los dehumanizacji, zostali zliczeni i stłoczeni jak zwierzęta pociągowe, a następnie zgładzeni. Ci, którzy przeżyli, przypominają nam o nieustającej sile ludzkiego ducha i mocy imienia

Rozdział 9 - Marsz śmierci

Wraz z przesuwaniem się frontu walki z Państwami Alianckimi rosła wśród oprawców świadomość, że prawda o działalności obozów zagłady zostanie odkryta. SS zaczęło niszczyć dowody zbrodni, zarówno materialne jak i osobowe. Więźniowie, którzy byli jeszcze w stanie chodzić, zostali zmuszeni do marszów przez dziesiątki i setki kilometrów, przy brutalnej, zimowej pogodzie, bez jedzenia i wody, i w ten sposób zostali ewakuowani do obozów wewnątrz Niemiec. Tysiące zmarło z głodu i wycieńczenia; wielu, którzy nie byli w stanie utrzymać tempa marszu,

zostało zastrzelonych przez strażników SS. Szli i szli i szli bez końca. Nie słychać było żadnych głosów oprócz dźwięku marszu śmierci i wołania dusz rozpaczliwie chwytających się życia.

Rozdział 10 - Wolność

Alianci zbliżali się, a w niektórych przypadkach ich nadejście zwieszczały odgłosy artylerii. Był to czas nadejścia wolności do każdego z odosobnionych i ukrytych przed światem obozów. Był to też czas kompletnego zamieszania i chaosu, w którym decyzja o tym, czy zostać czy uciekać z obozu, mogła być na wagę życia lub śmierci. Walka o wolność miała dwojakie znaczenie; zewnętrzne i wewnętrzne. Mimo fizycznego uwolnienia przez Aliantów wewnętrzne ślady zniewolenia i pamięć o nim nadal będą zbierać swoje żniwo.

Rozdział 11 - Co teraz?

A zatem, kiedy już Holokaust się dokonał a wszystko o nim zostało powiedziane, co ma zrobić ten lub ta, którzy przeżyli? Dla wielu, ich rodziny zostały wymordowane, domy zostały okradzione, a dawne dzielnice i miejsca zamieszkania były im nadal, łagodnie mówiąc, nieprzyjazne. Polityka imigracyjna pozostawała bezlitosna; nikt nie chciał przyjąć „uszkodzonego towaru”. Ci, którzy mieli szczęście odnaleźć rodzinę lub przyjaciół, którzy także przeżyli, zdani byli na ich łaskę, jak też to miało miejsce w przypadku tysięcy osieroconych dzieci. Świat odwrócił się do nich plecami, a teraz próbował to nadrobić i pomóc; choć pomoc ta była i zbyt mała, i zbyt późno.

Rozdział 12 - Będę o tobie pamiętać / Finał

Ważne jest, aby pamiętać. Pamięć kroczy obok nas jako nasz równorzędny partner podczas wędrówki pod znakiem moralnego rozwoju. Musimy pamiętać o tych ludziach i wydarzeniach, które ukształtowały ludzkość i nadal ją kształtują. Holokaust jest deklaracją głębokiej ludzkiej omyślności i słabości moralnej. Rozum i racjonalizm mogą być zwodniczymi oszustami, tak jak stało się to w czasie Holokaustu. Stale budować musimy tkankę moralną naszych społeczeństw w nadziei na świadomy pokój na świecie teraz i w przyszłości. Pokój nie jest celem, ale ciągłą podróżą, drogą, którą iść musi zawsze świadomy podróżnik, pełen współczucia i zrozumienia.

Klaus Breuninger / dyrygent Chór Solitude

Klaus Breuninger studiował śpiew i dyrygenturę w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Karlsruhe, Niemcy. W latach 1986 do 1988 był pełnoetatowym studentem Helmutha Rillinga w Międzynarodowej Akademii

Bacha w Stuttgarcie. W roku 1988 wykładał śpiew i teorię muzyki oraz prowadził chór uniwersytecki na Uniwersytecie Zululand w Republice Południowej Afryki. Od ukończenia studiów pracuje jako niezależny muzyk i dyrektor wielu chórów i orkiestr.

W roku 1998 wraz z kolegami-chórzystami z całych Niemiec założył chór męski „Mistrzowie Śpiewu” (Die Meistersinger) który oprócz wielu udanych koncertów wydał również cieszące się powodzeniem płyty m.in. „Spotkanie z Szumannem – w głębokim, niebieskim śnie” (tytuł oryginalny „Begegnungen mit Schumann – tief im blauen Traum”). Ostatnio wydała płyta CD pt. „O, jak piękny jest Twój świat” (tytuł oryginalny „O wie schön ist deine Welt”) zawiera sakralne utwory na chór męski z epoki Romantyzmu.

We współpracy z wydawnictwami „musicpartner” i „Edition Peters” powstał pod kierownictwem Klause Breuningera cykl płyt szkoleniowych do nauki śpiewu chóralnego (tytuł oryginalny „Chorsingen leicht gemacht”), w którym wydane zostały już dotychczas prawie wszystkie wielkie dzieła oratoryjne.

Oprócz własnej intensywnej działalności jako dyrygent Klaus Breuninger podejmuje się też często nauki partii chóru dla takich dyrygentów jak Sir Roger Norrington, Zubin Mehta, Masaaki Suzuki, Olari Elts, Karl-Heinz Steffens czy Helmuth Rilling. Poza tym chętnie też śpiewa sam w wielu profesjonalnych chórach i zespołach muzycznych.

Kelsey Cowie / sopran

Kanadyjska sopranistka Kelsey Cowie żyje od trzech lat w Graz w Austrii i od początku była i jest głosem „i believe”. Od 10 lat bierze udział w projekcie i za-

chwycą publiczność przy każdym występie jak np. podczas światowej premiery w Winnipeg, Kanada czy też w Roy Thomson Hall w Toronto, Kanada jak również podczas europejskiej premiery w Stuttgarcie, Niemcy.

Swoją karierę rozpoczęła jako chórzystka w elitarnym chórze Prodigy pod kierownictwem Zane’a Zalisa, który koncertował w całej Kanadzie, Szkocji, USA, Meksyku i Austrii. Kelsey z jej niewiarygodnie mocnym głosem i emocjonalnym śpiewem szybko wybiła się jako solistka podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego w Murau, Szwajcaria. Od tego czasu jest stałym punktem programu tego festiwalu.

Jako solistka odbyła tournée z Winnipeg Symphony Orchestra (WSO) i brała udział w wielu muzycznych projektach. W Winnipeg, jej mieście rodzinnym, śpiewała wraz z WSO w „The Music of Freddie Mercury and Queen” oraz m.in. w północno-amerykańskiej premierze musicalu „Władca pierścieni”. Aktualnie koncertuje w jej popowo-rockowym duecie w Austrii.

Jean-Pierre Ouellet / tenor

Swoją życiową przygodę z muzyką rozpoczął Jean-Pierre w wieku lat sześciu nauką gry na fortepianie. Później podjął naukę śpiewu na Collège d’Alma, Kanada. Victor Martens, Profesor na Wilfrid Laurier University, Waterloo, Kanada,

odkrył go jako śpiewaka tenorowego i wspierał jego karierę aż do ukończenia studiów licencjackich na kierunku interpretacji muzycznej w roku 2006.

Jean-Pierre kontynuował naukę w Wyższej Szkole Muzycznej w Kolonii u profesora Arthura Janyena.

Jednocześnie został członkiem chóru Gächinger Kantorei w Stuttgarcie gdzie poznał Helmutha Rillinga, który w krótko zaczął go obsadzać w partiach solowych. Od roku 2010 dodatkowo kształcił się u Neil Semer.

Już dziś Jean-Pierre jest popularnym tenorem i koncertuje regularnie z powodzeniem w Europie, Ameryce i Azji. Jako śpiewak operowy wyprofilował się dzięki kilku ulubionym partiom m.in. jako Ferrando („Cosi fan Tutte”, Mozart), Don Ottavio („Don Giovanni”, Mozart) i Tom Rakewell („The Rake’s Progress”, Stravinsky). Oprócz tego można go regularnie usłyszeć jako solistę w wielkich oratoriach jak np. jako „Eliasa” Mendelssohna, w „Oratorium Bożonarodzeniowym” Bacha, w „Stworzeniu Świata” Haydna, w „Mesiaszu” Händela, w „Requiem” Mozarta czy w „Petite Messe Solennelle” Rossiniego.

Jean-Pierre występował z wieloma znanymi zespołami muzycznymi i orkiestrami m.in. z Tonhalle-Orchester w Zurychu, z Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia Katowice, z Orchestre Symphonique de Sherbrooke, z Orkiestrami Symfonicznymi w Düsseldorfie i Duisburgu i z Orkiestrą Collegium Bacha w Stuttgarcie, jak również ze znanymi dyrygentami jak Helmuth Rilling, Matthew Halls, Joachim Krause, Peter van Heyghen, Stéphane Laforest i Christoph Spering.

Marko Zeiler / tenor

Tenor Marko Zeiler urodził się w St. Peter am Kammerberg, Austria. Tamteż szybko odkrył swoje zainteresowanie muzyką i został trąbkarzem oraz gitarzystą, przy czym jego mocną stroną zawsze był śpiew. Już jako czterolatek wy-

stępował w rodzinnym zespole muzycznym dziadka „Familienmusik Lindschinger”. W wieku sześciu lat zaczął grać antrąbce i występował z orkiestrą dętą. Jako czternastolatek jego zainteresowanie skierowało się bardziej w stronę Jazzu, Swingu i Rocka.

Po maturze na krótko odłożył muzykę aby ukończyć studia na kierunku energetyczno-technicznym i ekonomicznym. Zaraz potem powrócił do śpiewu i założył ciesząc się powodzeniem zespół a capella „Quattro Pro”, z którym koncertował w Austrii, Niemczech, we Włoszech i w Kanadzie. Pierwsza płyta zespołu ukazała się pod tytułem „Wolę wokół” (tytuł oryginalny „Ich hab’s gern vokal”) w roku 2008.

W roku 2009 Zane Zalis zaprosił go jako solistę-tenora do współpracy przy oratorium o Holokaucie „i believe”, w wyniku czego nastąpiły koncerty z Winnipeg Symphony Orchestra i Canada Opera Orchestra w Toronto, Kanada.

Marko jest dumnym założycielem i piosenkarzem popowego zespołu „The Zylers”, co umożliwia mu pracę jako kompozytor piosenek i pisarz tekstów. Swoje wykształcenie muzyczne otrzymał w konserwatorium Johanna Josefa Fuxa w Graz w Austrii u Arno Unterüberbachera.

Marko mieszka w Graz, gdzie pracuje jako profesjonalny muzyk i piosenkarz.

Chór dziecięcy Teatru Wielkiego

- powstał w marcu 2012 roku i od początku istnienia spotkał się z bardzo dobrym przyjęciem ze strony rodziców – którzy zauważyli i docenili tę formę spędzania czasu swoich podopiecznych – a przede wszystkim samych dzieci, które w naturalny sposób i z dużym zaangażowaniem realizują swoje artystyczne zdolności. Jakże ogromnym wydarzeniem i przeżyciem dla nich jest

stanać na scenie operowej tuż przy znakomitych profesjonalnych artystach i poczuć brawa płynące od ponad tysięcznej widowni! Zespół występuje zarówno w spektaklach z bieżącego repertuaru Teatru (m.in. STRASZNY DWÓR, BARON CYGAŃSKI, CARMEN, TOSCA), jak i bierze udział w koncertach tematycznych i okolicznościowych czy w specjalnie z myślą o nich stworzonym spektaklu GDZIE MIESZKA KRÓLEWNA ŚNIEŻKA?

Andrzej Ferenc

Aktor, reżyser, wykładowca akademicki
Ukończył warszawską PWST w 1982 r. Był aktorem Teatru Rozmaitości, gdzie zagrał m.in. Koseckiego w „Popiele i diamentach”, rolę Chłopca z Deszczu w „Dwóch teatrach”, Małego Księcia

wg Saint-Exupery, von Kostryna w „Balladynie” i Romea w „Romeo i Julii”

Następnie w Teatrze Dramatycznym, gdzie m.in. wyreżyserował wspólnie z Andrzejem Blumenfeldem „Zatrutą studnię” wg Jacka Kaczmarskiego. W jed-

nym z przedstawień wystąpił sam autor.

Występował w Operze Narodowej w przedstawieniu „Kynolog w rozterce” oraz „Kolonja karna” wg Franza Kafki.

Na scenie Teatru Współczesnego w Warszawie grał m.in. w „Wizycie starszej pani”, we „Wniebowstąpieniu” wg Tadeusza Konwickiego oraz w „Martwych duszach” w roli Adwokata.

Ważniejsze filmy: „Lawa” reż. Tadeusz Konwicki, „Kornblumenblau” reż. Leszek Wosiewicz, „Pokój z krzykiem” reż. Janos Xantus (Węgry), oraz „Sceny dziecięce z życia prowincji” reż. Tomasz Zygadło.

Związany z Polskim Radiem, zagrał w ponad tysiącu słuchowisk. Nagrodzony w 2010 r. Złotym Mikrofonem, w 2014 r. nagrodą za reżyserię słuchowiska „Cyjanek o piątej” i w 2016 r. nagrodą Wielki Splendor Teatru Polskiego Radia.

Od 2011 r. wykładowca aktorstwa w Akademii Muzycznej w Łodzi.

Chór Solitude założony został w latach 80tych jako chór szkolny przy gimnazjum Solitude w Stuttgarcie. Od roku 1994 występuje jako niezależny chór pod batutą Klausa Breuningera. Chórzyści i chórzyci pochodzą z miasta Stuttgart i regionu Badenii-Wirtembergii.

Chór Solitude przygotowuje i prezentuje publiczności dwa do trzech duże utwory rocznie, przy czym nacisk kładziony jest na dzieła nieznanne bądź rzadko grane. Tzw. aranżacje „crossover”, które są kombinacją wielu wyrazów scenicznych jak np. teatr, taniec i śpiew, należą do stałego repertuaru chóru:

2006 „Mozart's Little Magic Flute” z zespołem i aktorami muzikalowymi SI-Centrum,
2009 John Rutter „Magnificat” – „Dancing in Concert” z grupą taneczną New York City Dance School,
2011 „Pulso” Pablo Trindade z brazylijskimi muzykami

są przykładami takich dzieł.

Repertuar chóru obejmuje kompozycje muzyki sakralnej i nowoczesnej, sięga od kawałków a capella poprzez duże oratoria aż do zaawansowanych dzieł muzyki jazzowej, popu, swingu i gospel.

W ciągu ostatnich lat chór wpisał się w trend i prezentował przede wszystkim utwory autorów współczesnych, które w wielu przypadkach były po raz pierwszy prezentowane na terenach krajów niemieckojęzycznych. Do przykładów tych dzieł należy m.in. „Misa Tango” Luisa Bacalova, „Sacred Concert” Duke'a Ellingtona, „A Child of our Time” Michaela Tippetta i „Liverpool Oratorio” Paula McCartneya.

Od roku 1995 chór Solitude regularnie współpracuje z wieloma grupami muzycznymi w regionie, przede wszystkim z orkiestrą symfoniczną uniwersytetu Hohenheim w Stuttgarcie.

Organizator Koncertu Galowego:

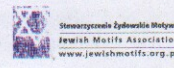
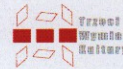
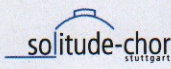
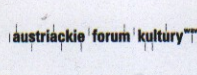
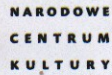
Organizatorzy:

Współorganizatorzy:

Partnerzy:

Komitet Honorowy:

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
I Wiceprezes Rady Ministrów
Prof. dr hab. Piotr Gliński

Ambasada Republiki Federalnej Niemiec
Warszawa

AMBASADOR REPUBLIKI AUSTRII
W POLSCE
DR THOMAS M. RUCHSBAUM

PREZYDENT MIASTA ŁÓDZI
HANNA ZIEMKOWSKA

Wojewoda Łódzki
Zbigniew Basi

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
Witold Kępczyński

Patronat medialny:

